

הפטיש שנזנח

מונח עתה הפטיש ומעלה חלודה, הידית שבורה וכל כולו כאילו מיותר. אך לא כך היה בזמן המדינה בדרך, כאשר תשתית הכבישים שנשללו אז היתה אבן-סולינג. יש והנוסע בכביש חיפה-יגור יפנה את ראשו לעבר מחצבה ענקית, בעלת ציוד מודרני, יסתכל רגע ויחזור להרהוריו או לשיחתו עם השכן לנסיעה. לא כן אותם חברים שמחצבה זו היתה לפני שנים תחנתם הראשונה, מקום עבודתם הראשון ביגור, במיוחד לאותם החברים שהגיעו מקיבוץ ההכשרה של חוצבי אבנים ע"ש יוסף טרומפלדור בקלוסובה. רבות עברנו מאז אותם הימים, חדורי אמונה רבה ורצון ברזל לחדור לכל מקומות עבודה. ימים אלה הם כקרן אור בחיי. ואמנם חדרנו במשך הזמן לכל סוגי העבודה במחצבה.

באחד הימים הבחנתי שענף החציבה בפטיש נמצא כולו בידי ערבים, ולפועל היהודי אין שם דריסת רגל. עבודה זו היא אמנם קשה מאוד, אבל, משתלמת יותר. אמרתי לעצמי שאין שום סיבה שלא אחדור לענף זה. ואכן בזמן ההפסקות של ארוחת-בוקר וצהריים נסיתי את כוחי בחציבה. עשיתי זאת כמובן בהסתר לבל תשורני עיין. הנפתי את הפטיש פעם פעמיים וגוש האבן אינו מתפורר. את חרפתי אני מגלה ברבים: יותר מדפיקות לב לא השגתי, וזאת לדעת: להניף פטיש, אשר משקלו שמונה ק"ג, לא היה קל ביותר. הערבים לא היו כמובן מעוניינים להדריך אותנו.

החלטתי באיזה שהוא אופן ללמוד עבודה זו ויהי מה, אם לא בדרך רגילה הרי אשתמש קצת בערמה. השגתי סיגריות מצריות טובות ובהפסקת הצהריים כיבדתי בהן פועל ערבי צעיר. הוא קיבל את הסיגריות תוך תמיהה על אדיבותי ורוחב לבי. כמובן שבהזדמנות זו נכנסתי איתו לשיחת הכרה ראשונה: מה נשמע, מה שלומך ומה שמך וכו' וכו'. למחרת חזרתי עם שתי קופסאות סיגריות מצריות. «הבה נתערב — אמרתי לו, כאילו דרך אגב — שאתה לא תפורר את האבן הזאת. אם תצליח, הסיגריות הן שלך». הערבי שמח מאוד להצעת. קודם כל רצה להוכיח לי את מומחיותו בחציבת אבנים וגם הסיגריות קסמו לו ביותר. בעירנות רבה עקבתי אחר כל תנועה שלו. איך הוא מחזיק את הפטיש, צורת הנפתו והורדתו, היפוש אחרי «גיד» ובאותו מקום לרכו את המכות ואחר כך במרחקים קצובים של עשרה ס"מ, אחת שתיים, שלוש. עמדתי מוקסם משליטתו בפטיש וממכותיו המדוייקות והתכליתיות. התחלתי באימונים עקשניים ועמד לי כושר גופי. לאט לאט נכנסתי לסוד המקצוע ואחרי זמן מה נהייתי חוצב ממש. הכמות שהספקתי במשך יום עבודתי הניחה את דעת הממונים והתחלתי לעבוד כמנפץ אבנים יחידי בין הערבים. חלק מהם קיבל אותי בסבר פנים יפות והיו גם כאלה שחרקו שיניים, אבל לא היתה להם ברירה והשלימו עם העובדה הזאת. כעת אחרי שלושים שנה בערך יש ואני נתקל בפטיש הכבד שנזנח, וכאילו ידיד וותיק פגשתי.

יעקב אלוני

(מתוך ספר יגור)

